

Број: 01-50-1-15-78/05
Сарајево, 26. априла 2006.

ЗАПИСНИК

са 78. сједнице Представничког дома Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине,
одржане 25. и 26. априла 2006. године

Седамдесет осма сједница Представничког дома одржана је 25. и 26. априла 2006. године.
Сједница је почела 25. априла 2006. године, у 10.15 часова. Присуствовали су сви посланици.

Осим посланика, сједници су присуствовали: предједавајући Предсједништва БиХ Сулејман Тихић, чланови Предсједништва БиХ Борислав Паравац и Иво Миро Јовић; делегати у Дому народа ПСБиХ: Халид Гењац, Илија Филиповић, Бошко Шилеговић, Осман Брка, Ружа Стојановић и Бранко Зрно; предједавајући Савјета министара БиХ Аднан Терзић; министри Младен Иванић, Бариша Чолак, Никола Радовановић, Сафет Халиловић, Љерка Марић и Драган Доко; замјеници министара Енес Бећирбашић, Марина Пендеш, Антон Рил и Нико Грубешић; високи представник за Босну и Херцеговину Кристијан Шварц Шилинг (присуствовао једном дијелу сједнице); предсједник Европске комисије Мајкл Хемфрис; амбасадори Аустрије, Канаде, Француске, Њемачке, Италије, Јапана, Холандије, Руске Федерације, Турске, Велике Британије, Сједињених Америчких Држава, Мађарске, Хрватске Данске, Шпаније, Словачке, Белгије, Шведске; представници Канцеларије Савјета Европе; представници ОХР-а; представници ОЕБС-а, те представник Центра цивилних иницијатива.

Једном дијелу сједнице присуствовали су: Драган Човић, предсједник ХДЗ-а, Драган Чавић, предсједник СДС-а, и Милорад Додик, предсједник СНСД-а.

Предједавајући Дома Мартин Рагуж, након интонирања химне, обавијестио је посланике ко је све позван на сједницу, а затим је поздравио посланике, све присутне госте и представнике средстава јавног информисања. Рекао је даље да је сједница сазвана по хитном поступку, у складу са ставом 3. члана 47. Пословника Представничког дома, и да је предложена само једна тачка – Предлог амандмана на Устав Босне и Херцеговине – прво читање.

У расправи о предлогу дневног реда, **Влатка Комшић** предложила је да се у дневни ред, као 1. тачка, уврсти разматрање и усвајање Споразума лидера политичких странака о измјени Устава БиХ, а да Предлог амандмана на Устав БиХ буде 2. тачка.

Мухамед Морањкић рекао је да је на Проширеном колегијуму предлагао, а и сада предлаже, да се Предлог амандмана на Устав БиХ скине са дневног реда и да се расправа о амандманима одгоди до новембра мјесеца, «односно до одређених рашчишћавања односа на овим просторима, који намичу одређену маглу на уставна рјешења која су понуђена». Даље је рекао да мисли да ситуација није сазрела за доношење новог устава, при чему, прије свега, мисли на тужбу Босне и Херцеговине против Србије и Црне Горе.

Тихомир Глигорић успротивио се предлогу Влатке Комшић да се у дневни ред уврсти Споразум, рекавши да треба поштовати Устав БиХ и Пословник и да не треба у парламентарну процедуру увлачити политичке странке и лидере. Такође је оспорио предлог Мухамеда Морањкића, рекавши да је о томе било говора и на Проширеном колегијуму, те предложио да Колегијум Дома води рачуна о договору о дневном реду сједнице, постигнутом на Проширеном колегијуму.

Предсједавајући Мартин Рагуж појаснио је да је тумачење Колегијума да је предложена тачка обавезна и нагласио да Колегијум остаје при чињеници да су испуњени сви процедурални услови да се на овој сједници расправља и одлучује о Предлогу амандмана на Устав БиХ. Додао је да се о политичким аспектима Споразума може говорити у расправи о Предлогу амандмана

Бериз Белкић је, у вези с предлогом Влатке Комшић, рекао да Споразум политичких странака није документ који би требало да буде предмет расправе у Парламентарној скупштини и да је, на неки начин, преточен у амандмане, те да је Клуб Странке за БиХ против тог предлога. Даље је рекао да Клуб СзБиХ подржава предлог Мухамеда Морањкића.

Сеад Авдић рекао је да жели да изрази своје контроверзе које су одраз размишљања и промишљања босанскохерцеговачке јавности. Рекао је даље да Анекс IV Дејтонског мировног споразума, као највиши правни акт државе, никада није добио демократски легитимитет у Парламентарној скупштини БиХ, тј. никада није верификован. То значи да ми правимо амандмане на документ који овај парламент никада није усвојио, и то јесте контроверза формално-правне природе, па би било добро да се на почетку ове сједнице отклоне ова размимоилажења и уставних и правних ескперата.

Петар Кунић одговорио је на дискусију Сеада Авдића, рекавши да је тешко прихватити такву тезу. Истина је да Парламентарна скупштина БиХ никада није усвојила Анекс IV, али су га у Дејтону и Паризу усвојили представници свих народа. Ти представници имали су и легитимитет и легалитет за прихватање Устава који се у Босни и Херцеговини већ 10 година примјењује.

Мирсад Сиповић је, такође одговарајући на дискусију Сеада Авдића, рекао да се у јавности ствара утисак да Устав БиХ није потврђен у Парламентарној скупштини, те подсјетио посланике да је након потписивања Дејтонског мировног споразума спроведена јавна расправа и да су Устав потврдили тадашњи органи Републике Босне и Херцеговине, Федерације БиХ и Републике Српске. Према томе, Анекс IV Дејтонског мировног споразума, као Устав БиХ, има пуни легитимитет и легалитет и ту нема никакве дилеме.

Филип Андрић рекао је да се за ријеч јавио поводом извјава у претходне двије расправе, којим се покушава увјерити да је заиста у демократској преоцедури донесен, односно потврђен Устав и да он има легитимитет. Нормално би било да је Устав и објављен, рекао је Андрић, и упитао када је и гдје објављен, ко га је потписао и, као најважније, гдје су они који су га потписали, односно њихови представници и зашто они не учествују у припремању измјена и допуна тог устава.

Шефик Џаферовић је, износећи свој став на предлоге који су у расправи изнесени, рекао да је предложена тачка обавезна и да је није могуће скидати са дневног реда. Споразум су потписали представници политичких странака и он се мора и треба испоштовати и кроз Амандмане на Устав, законе и пословничке процедуре. Што се тиче легалитета Дејтонског мировног споразума, подсјетио је да је 29. и 30. новембра 2005. године Скупштина Републике Босне и Херцеговине, након Дејтона а прије Париза, подржала Дејтонски мировни споразум, па и Анекс IV, и након тога га је у Паризу потписала делегација коју је овластила Скупштина Републике Босне и Херцеговине. Нагласио је и да постоје све формалне и суштинске, као и процедуралне претпоставке за одлучивање о Предлогу амандмана на Устав БиХ.

Даље су у расправи учествовали: Сеад Авдић, Шефик Џаферовић, Љиљана Милићевић, Винко Зорић, Тихомир Глигорић, Никола Шпирић, Мухамед Морањкић, Момчило Новаковић, Филип Андрић и Петар Кунић.

Закључујући расправу о дневном реду, Мартин Рагуж, у својству предсједавајућег Дома, рекао је да износи оно што је договорено на Проширеном колегијуму, а то је да је Предлог амандмана на Устав БиХ обавезна тачка коју је предложио овлашћени предлагач, те да остаје на дневном реду и о томе нема одлучивања.

Што се тиче предлога Влатке Комшић, предсједавајући је рекао да је свима јасно да је Споразум преточен у Амандмане и да су стављени на дневни ред у складу са процедуром прописаном Пословником. Нагласио је да је Колегијум обезбиједио све регуларне услове за расправу о Предлогу амандмана на Устав БиХ, који, наравно, имплицирају и политичке аспекте Споразума, о чему се може говорити током расправе, те да Предлог амандмана на Устав БиХ остаје једина тачка дневног реда.

Након излагања предсједавајућег, Влатка Комшић и Мухамед Морањкић захтијевали су да се о њиховим предлозима гласа.

Момчило Новаковић је интервенисао, рекавши да се не може гласати о предлозима за скидање обавезне тачке дневног реда, јер би то било кршење Пословника.

Након даље расправе, у којој су учествовали Мартин Рагуж, Момчило Новаковић и Шефик Џаферовић, те паузе коју је затражила, Влатка Комшић прихватила је да се не гласа о њеном предлогу за уврштавање Споразума у дневни ред, али да се приликом усвајања Амандмана констатује да је усвојен и Споразум, како је у својој дискусији предложио и Никола Шпирић.

Предсједавајући Рагуж захвалио се Влатки Комшић и обавијестио Дом да се током паузе консултовао са Мухамедом Морањкићем, који се сложио да се не може тражити скидање обавезне тачке дневног реда.

Винко Зорић је затим негодовао, рекавши да не зна откуда право једном посланику да каже – ја прихватам предлог Николе Шпирића, нагласивши да он уопште не зна шта је Никола Шпирић предложио и не жели да се нешто ту подразумијева.

Предсједавајући Рагуж објаснио је да је Влатка Комшић одустала од предлога да се као посебна тачка у дневни ред уврсти Споразум и да је он, као предсједавајући, то констатовао. Затим је нагласио да на дневном реду 78. сједнице остаје само једна тачка, а то је

1. Предлог амандмана на Устав Босне и Херцеговине – прво читање (предлагач: Предсједништво БиХ)

Затим се прешло на рад о усвојеној тачки дневног реда.

У уводним напоменама, предсједавајући Дома Мартин Рагуж подсетио је да је након преговора са представницима једног броја парламентарних странака у Босни и Херцеговини Предсједништво БиХ у парламентарну процедуру доставило Предлог амандмана на Устав БиХ. У складу са Пословником Дома, Колегијум Дома одредио је Уставно-правну комисију као надлежну и обавезао је да организује и спроведе јавну расправу, у складу са чланом 112. Пословника. Јавна расправа трајала је 15 дана, а Предлог амандмана упућен је и Савјету министара БиХ ради давања мишљења. Савјет министара БиХ доставио је Мишљење о Амандманима. Уставно-правна комисија такође је доставила Мишљење, а након спроведног поступка у Комисији и Извјештај о Предлогу амандмана на Устав БиХ. Затим је подсетио и на амандмане који су поднесени у пленарној фази, као и да приликом разматрања амандмана слиједи основни законодавни поступак, те да су Амандмани усвојени ако за њих гласају 2/3 посланика који су присутни и гласају.

Послије уводних напомена предсједавајућег, у име предлагача, излагање је поднио **Сулејман Тихић**, предсједавајући Предсједништва БиХ.

Предсједавајући Предсједништва БиХ рекао је да се након десет мјесеци разговора налазимо на крају прве фазе уставних промјена. Уставне реформе су природан, логичан слијед низа реформи које смо већ спровели и које спроводимо, почев од реформи административног, образовног, царинског, пореског, правосудног, одбрамбеног, безбједносног и полицијског сектора. Амандмани који су данас на дневном реду комплетирају цјелину до сада спроведеног и стварају претпоставке за наставак процеса реформи с циљем успостављања ефикаснијег и јефтинијег система на путу наше земље према члансту у Европској унији и НАТО-у. Затим је подсетио на учешће политичких странака у разговорима, рекавши да их је на почетку било осам (СДА, Странка за БиХ, СДС, ХДЗ, СДП, СНСД, ПДП и ХНЗ), чији су представници 21. новембра 2005. године у Вашингтону потписали изјаву о опредељености за промјене Устава. Разговори су окончани 18. марта 2006, када је шест политичких странака потписало политички споразум (СДА, СДП, СДС, ХДЗ, СНСД и ПДП), па је на основу овог споразума Предсједништво БиХ утврдило Предлог амандмана на Устав БиХ и доставило га у парламентарну процедуру. Нагласио је да су основни принципи предложених амандмана садржани у Вашингтонској изјави о опредељености за уставне промјене и да су се потписници обавезали да ће слиједити политику реформи неопходних како би Босна и Херцеговина што прије постала чланица НАТО и ЕУ.

Затим је предсједавајући Предсједништва БиХ образложио сваки амандман појединачно. Рекао је даље да сматра да су амандманима направљени важни помаци у јачању надлежности државе, ефикасности и функционалности институција БиХ и да ће то сигурно убрзати пут земље према евроатлантским интеграцијама. Овим измјенама нису обухваћена сва спорна питања јер за то није постојао неопходан консензус, али вјерује да ће у наредној фази, након предстојећих избора, бити могуће разговарати и постићи консензус о другим питањима која у овој фази нису обухваћена. Увјерен сам да су ова рјешења добра и за Србе, и за Хрвате, и за Бошњаке, и за све грађане – рекао је, уз остало, предсједавајући Предсједништва БиХ Сулејман Тихић.

На крају излагања предсједавајући Сулејман Тихић позвао је све оне који имају дилеме у вези с амандманима да добро размисле, напомињући да су се о њима изјасниле бројне међународне институције и државе, Европска унија и Венецијанска комисија, и да сви сматрају да је ово добро за Босну и Херцеговину и да их треба подржати.

Послије излагања предсједавајућег Предсједништва БиХ, Мирсад Ћеман говорио је у име Уставно-правне комисије. Рекао је да, у односу на Извјештај Комисије, жели изнијети појашњење у вези са јавном расправом о Амандманима, рекавши да је јавна расправа о Предлогу амандмана трајала

све вријеме до сједнице Уставно-правне комисије, док Комисија није одлучила о принципима предложених амандмана. Нагласио је да су многи грађани и институције, на позив Уставно-правне комисије, појединачно или организовано, путем разних облика комуникације, доставили своја мишљења, предлоге, оцјене и ставове. О предлозима из јавне расправе изјаснили су се они којима су били достављени, а то су у првом реду били чланови Уставно-правне комисије.

Послије излагања предједавајућег Предсједништва БиХ и предједавајућег Уставно-правне комисије, о Предлогу амандмана вођена је дуга расправа. У расправи су учествовали: Сеад Авдић, Елмир Јахић, Ибрахим Ђедовић, Бериз Белкић.

Сеад Авдић је рекао да Мјешовити клуб подржава уставне промјене и сматра их неопходним, али овим које су понуђене не може се дати пролазна оцјена - промјене нису ни корјените ни суштинске. Клуб сматра да ни методологија, процедура и начин доласка до предложених рјешења нису прихватљиви као један нормалан, формално-правно основан поступак промјене Устава државе, што је учињено далеко од очију јавности. Дејтонски мировни споразум је привремени документ, као и његов Анекс IV, па формално-правна логика упућује да тај документ прво треба усвојити овдје, да добије пуни демократски легитимитет, и онда на такав документ треба уложити амандмане. Рекао је такође да је било и притисака на посланике, па је предложио да се о Амандманима спроведе тајно гласање, као највећи инструмент демократске процедуре.

Елмир Јахић, у име Клуба посланика СДА, рекао је да је велики резултат што данас, први пут након десет година, у парламентарној процедури расправљамо о Амандманима на Устав БиХ и то показује да смо спремни да се суочимо са свим дилемама и проблемима, са једне стране, а такође спремни смо и на компромис, са друге стране. Сви кажу да са постојећим стањем нису задовољни, али постојеће стање се не може мијењати нечињењем, те стога посланици СДА сматрају да се мора направити тај први корак ради промјене постојећег стања. То је основни разлог због чега мисле да треба подржати принципе и Амандмане на Устав БиХ. Ни они са неким рјешењима нису задовољни, али знају да су се сви друштвени процеси у Босни и Херцеговини који су успјели одвијали постепено, еволутивно – корак по корак. У том контексту СДА и посматра овај пакет уставних амандмана као битан корак на путу реформе босанскохерцеговачког друштва и државе Босне и Херцеговине. Нагласио је да ће Клуб посланика СДА подржати предложене документе пошто је СДА определијелена да мијења постојеће стање - а алтернатива томе је статус кво - имајући у виду да Босну и Херцеговину доживљавамо као државу равноправних народа и грађана, те да приликом доношења значајних политичких одлука, као што је и реформа Устава, треба постојати довољно политичке воље.

Ибрахим Ђедовић рекао је да говори у име Демократске народне заједнице и у своје име. Навео је да нису задовољни начином вођења преговора. Коришћен је термин «осам највећих политичких странака», а изостављено је да се бринуло о већинском националном саставу сваке поједине политичке странке. Рекао је да му се не свиђа што су се одмах послје објављивања Споразума у јавности створила два блока (један против, други за) и што су коришћене веома тешке ријечи као што су: "смрт Босне, осуда, губљење конститутивности народа" итд., те да он мисли да ти термини никуд не воде и не нуде добро. Пuteви доласка до бољег животи су могући, а овдје је ријеч о промјенама – оне могу да се догоде на два начина: револуцијом и еволуцијом. Револуција о овој земљи је искључено рјешење. Промјене у Босни и Херцеговини једино се могу постићи договором. Умјесто тешких ријечи мора се мукотрпно договарати и тражити рјешења с којима се сложемо. Ми представљамо грађане који желе да живе боље – без обзира на нацију. Јасно наглашавајући да нису задовољни садржајем понуђених рјешења и вјерујући у наставак уставних промјена, у име Демократске народне заједнице, изнио је став да подржавају Амандмане на Устав БиХ.

Бериз Белкић, у име Клуба Странке за БиХ, рекао је да они јесу за промјене и да сама суштина нашег постојања јесте изградња нормалне, демократски уређене Босне и Херцеговине. Ми од избора 1996. године радимо на изградњи институција БиХ, наравно и са другима, али очигледно недовољно и неефикасно. Зашто нисмо за предложене амандмане или промјене? Ми једноставно сматрамо да овакве промјене не остварују процес нити су први корак промјене концепта, односно уставне матрице, за који ми мислимо да државу чини потпуно овисном и доводи је у подређени положај у односу на ентитете. Боље речено, ентитете доводи у надређени положај у односу на државу. Да се овај процес не отвара, потврђује начин дефинисања надлежности у Амандманима. Дакле, увијек су условљене ентитетским гласањем и увијек имамо одредбе – све што није изричито наведено да је државна надлежност у надлежности је ентитета. Странка за БиХ не може прихватити да се држава Босна и Херцеговина разумијева као заједница ентитета и не може прихватити да Представнички дом

буде дом ентитета. Потврђивањем оваквог концепта не интегрише се босанскохерцеговачко друштво, не креира се општи интерес, него се стимулишу и задржавају процеси даљих подјела. Задржавањем ентитетског гласања чини се неправда према хрватском народу, рекао је Бериз Белкић, те нагласио да су они, и поред свега, показали кооперативност и предложили само један амандман који се односи на укидање ентитетског гласања у Представничком дому. Затражио је да се Предсједништво БиХ, као предлагач Амандмана на Устав БиХ, изјасни о њиховом амандману. На крају је рекао да ће они чекати изјашњење предлагача о њиховом амандману, али процјењујући досадашњи однос према том амандману, они ће гласати против понуђених Амандмана на Устав, сматрајући да гласајући данас против гласају за наставак процеса који ће довести до промјене концепта уставног рјешења. Тиме је Бериз Белкић закључио своју дискусију у име Клуба Странке за Босну и Херцеговину.

Никола Шпирић је, на почетку своје дискусије, поздравио лидере политичких странака, представнике међународне заједнице и амбасадоре Европске уније и САД-а који су на индиректан начин, у консултативном смислу, помогли да данас, први пут након 10 година од потписивања Дејтонског мировног споразума, имамо конкретне амандмане на Устав БиХ. Зато би ово требало да буде радост за Босну и Херцеговину и њене грађане. Али упитао се зашто то није. Зато што су лидери промовисали управо оно о чему се не слажу. Никада нису смогли снаге да промовишу оно о чему се слажу, па је зато свака реформа код грађана била дочекана са резервом, јер су препадани. То је случај и са Амандманима. Истакао је да су ово радикални помаци у реформи Устава, јер им је циљ да створе ефикасне државне институције које ће убрзати пут Босне и Херцеговине ка европским интеграцијама. Затим је коментарисао поједина рјешења предложена у Амандманима и рекао да се ради о добро одмјереним принципима који не негирају ни државу ни ентитету. Неопходно је оставити одређени ниво заштите. Дај боже да смо ми у ситуацији да једни другима вјерујемо па да не треба никакав заштитни механизам. Позвао је на дијалог све оне који имају резерве како би се постигао консензус, нагласивши да у СНСД-у имају представнике за дијалог, те позвао посланике да гласају за предложене амандмане као прву фазу уставне реформе јер би најгоре било за ову земљу и њене грађане да друга фаза буде понављање прве фазе.

Винко Зорић рекао је да је клуб на чијем је он челу био и остаје за промјене, и то су показали и иницијативом и закључком у Дому од 31. марта 2004, након чега је одржана и јавна расправа, али је тај предлог игнорисан. Главна замјерка Клуба јесте што је Споразум донесен ван Парламента – нису уважавани посланици у Парламентарној скупштини и нису могли утицати на садржај Споразума, који је био основ за предлагање оваквих амандмана на Устав. Затим је коментарисао предложена рјешења, приговоривши и на начин избора делегата у Дом народа. Мисли да се на овај начин укида Дом народа, да нема функцију коју је имао до сада – именује га Представнички дом, чиме постаје комисија Представничког дома. На крају, рекао је да је Мартин Рагуж, у име Клуба хрватског народа у Представничком дому, поднио амандмане, па ако ти амандмани буду прихваћени, Клуб ће подржати Амандмане на Устав БиХ.

Мухамед Морањкић рекао је да је начин «кројења» понуђених рјешења и састав «кројача» за њега упитан и неприхватљив, те да је јавност била искључена из тога поступка. Јавна расправа је последице, због притисака, објављена је и трајала је само 15 дана, што је недовољно. Рјешења понуђена Амандманима нису оно што грађани ове земље очекују, а то је да обезбиде функционалнију државу, да буде јефтина и да грађани боље живе. Сматра и да су принципи на којима Амандмани почивају упитни, те је коментарисао конкретна рјешења. На крају, рекао је да он уставне промјене прихвата, али не са понуђеним рјешењима, те да их треба одмах наставити дограђивати или их пролонгирати, док сазри вријеме па да се одједном одраде обје фазе. За њега понуђена рјешења нису довољна, па, као посланик, за њих неће гласати.

Мехмед Жилић је на почетку рекао да је изнесен став Клуба СДА да ће подржати Амандмане, али да је он једини члан тог клуба који Амандмане не подржава. Навео је да је прије годину дана, као и јутрос, имао коректан разговор са Сулејманом Тихићем, када је рекао да је преурањено да се ради на измјени Устава, јер унутар Босне и Херцеговине имамо много тежу ситуацију. Навео је да имамо два полицијска система, реформу војске, а у ствари немамо војску у односу на сусједи, те разговоре о ПДВ-у - на царини и акцизама држава годишње губи милијарду марака зато што нема границе. Боље је да гласамо у Парламенту да уведемо "топле радаре" и за надгледање границе него ко ће нам бити предсједник државе и нагласио да никада неће дигнути руку за подјелу ове државе.

Златко Лагумџија рекао је да припада генерацији која је сада добила шансу да десет година након Дејтона буде пред највећом одлуком у оквиру институција ове земље. Рекао је да је, као и већина присутних, учествовао у великом броју јавних расправа, те да је његов клуб организовао преко 300 јавних расправа. Рекао је даље да је један од оних људи који су дубоко несретни због стања у овој земљи, али ако смо поштени једни према другима, схватићемо да је кључна ријеч која нам недостаје – не бољи Устав, него повјерење. Повјерење не може направити Устав – било какав да је. Повјерење се гради на други начин – еволуцијом изнутра. Сами то не можемо и зато је потребна помоћ пријатеља извана да нам помогну, да нас ставе пред циљ. А циљ сваког грађанина и сваког народа је да што брже будемо европска држава, организована по европским стандардима. Даље је коментарисао дилеме о Амандманима изнесене у расправи и у јавности и поставио питање онима који Амандмане оспоравају – шта нуде боље и како се долази до тога бољег, те нагласио да одговорно тврди да је интерес и Хрвата, и Срба, и Бошњака да ова земља што брже буде у Европској унији и да ће тада бити земља равноправних народа и грађана у пуном смислу те ријечи. Зато се данас треба придвићи, послушати пријатеље и усвојити Амандмане. На крају је рекао да ће преузети одговорност и гласати за предложена рјешења.

Петар Кунић рекао је да је сасвим сигурно да смо са различитим циљевима приступили уставним промјенама. Постоје максималистички циљеви, разумни циљеви и иреални циљеви. Сигурно је да нису сви добили оно што су очекивали, а крајњи исход је ово што имамо на основу дугих разговора, преговора и, наравно, постизања одређене сагласности. Није могуће наметнути рјешења Парламенту и договор мора остати основни метод рада Парламентарне скупштине и других институција Босне и Херцеговине. То је једини механизам за напредак и прогрес у Босни и Херцеговини. Овдје је било различитих квалификација, али оне долазе од људи који не разумију природу и карактер Босне и Херцеговине. Она је јединствена, али федерална држава. Када то схватимо, лакше ћемо разговарати и постизати консензус о многим питањима. На крају је рекао да ће, с обзиром да су прихваћени његови и амандмани Тихомира Глигорића, они гласати за Амандмане на Устав БиХ.

Нијаз Дураковић рекао је на почетку своје дискусије да се сви слажу да је постојећи устав недемократски, нефункционалан и да у многим сегментима одудара од европских уставних стандарда, па се зато и кренуло у уставну реформу, али је веома лоше што су измјене Устава темпиране уочи избора, јер се зато многе ствари политизују, расправа се користи за предизборну кампању, национално конотира и доводи до високог емоционалног и националног набоја – што се све инструментализује у сврхе које не иду у прилог истинске уставне реформе. Ми који имамо резерве нисмо против уставних промјена, али не на овакав начин и не са оваквим рјешењима. Ми смо за једну радикалну промјену која би заиста значила промјену, а не само "козметику". У даљој дискусији елаборирао је предложена рјешења и коментарисао поједине дискусије о Амандманима.

Момчило Новаковић осврнуо се на почетку на одређене иступе у јавној расправи, па је рекао да су неки упорно припремали јавност да све зло у овој земљи потиче од ентитета, боље рећи од Републике Српске, и да ће се све то ријешити оног момента када је не буде, а да је не би било, треба извршити уставне промјене. Таква политика је штетна по Босну и Херцеговину. Даље је рекао да су се они укључили у преговоре оног момента када су добили увјеравања, односно када су се увјерили да ће се разговори водити на принципу слободне воље и да ће њихов резултат – ма какав био, бити резултат воље оних који буду преговарали. У преговорима смо, наравно, имали различите циљеве и различите стартне позиције. И сада када су Амандмани у процедури, морам рећи да је то резултат слободне воље и да смо сви морали одступити од неких почетних позиција. Свачија воља је била ограничена вољом других, иначе то онда не би били преговори. И компромис се не може постићи а да нико не одступи од почетних позиција, рекао је Момчило Новаковић, нагласивши да је циљ СДС-а био покушај проналажења баланса између ставова Венецијанске комисије који су настали као резултат Одлуке Уставног суда о људским правима, затим захтјева ЕУ за стварање државе која може приступити Европској унији, с једне стране, а било је жеља и опредјељења да се задржи уставно устројство Босне и Херцеговине са ентитетима и заштита интереса српског народа, с друге стране, те обавијестио да ће Клуб СДС-а подржати Амандмане на Устав.

Шефик Цаферовић рекао је да свако од нас има своју визију државе Босне и Херцеговине, па тако и Странка демократске акције има визију како у будућности треба да изгледа Босна и Херцеговина. Али да би се та визија остварила треба обезбиједити двотрећинску подршку у Представничком дому и одговарајућу подршку у Дому народа, што значи да је за било какве измјене

Устава потребна политичка сагласност свих релевантних политичких фактора у Босни и Херцеговини. Навео је да није ни он задовољан рјешењима која су постигнута у овој фази, има пуно приговора, али поставља се питање да ли због онога што није постигнуто у овој фази треба упропастити оно што представља очигледан напредак за државу Босну и Херцеговину. Ентитетско гласање није иманентно Представничком дому, као грађанском, али оно остаје зато што се нисмо могли договорити да се укине из Устава. Подсјетио је и на писма међународних представника која су посланици добили, у којима се наводи да у овом историјском тренутку стоје уз Босну и Херцеговину. "Одлучујући се на овај први корак, ви ћете ослободити прву фазу промјена које ће вам помоћи да одете даље на путу ка евроатлантским интеграцијама; ми ћемо с вама бити у будућности и обавезујемо са на безусловну подршку у сљедећој важној фази уставне реформе", издвојио је Џаферовић наводе из једног од писама. У закључку је позвао посланике да подрже предложене амандмане, јер без подршке првој фази неће бити ни друге фазе уставне реформе.

Мартин Рагуж прво је рекао да се као предсједавајући Дома залагао и залаже да Парламентарна скупштина донесе одлуку у складу са својим овлашћењима. Читава расправа у Дому показује да још нисмо досегли ниво институционалне одговорности – зато што смо имали припрему, странке, спонзоре, најаву којим смјером све треба да иде – и резултат тога операционализован је у предлогу Пресједништва БиХ. Затим је рекао да мисли да у Дому сваки посланик има прво да каже шта мисли о Споразуму, и не само шта мисли него и да поправи ако мисли да га треба поправити. То је наша одговорност, поштујући све оне који су учествовали у припреми. И сада имамо прилику да пошаљемо позитивну поруку босанскохерцеговској јавности и међународној заједници да смо спремни да преузмемо одговорност, али и да разматрамо легитимне захтјеве у Амандманима које је предложило Предсједништво БиХ, али и овлашћени предлагачи посланици. Предложио је да се расправља о сваком амандману појединачно и нађе најбоље рјешење за Босну и Херцеговину, које неће ничим довести у питање посебан и специфичан легитимни интерес, али и рјешења која неће стално регенерисати политичку нестабилност и која неће на различит начин уређивати индивидуална и колективна права. Нагласио је да досадашњи процес не доводи у питање и зато је у име Клуба поднио амандмане како би прихватили прву фазу уставних промјена. Прихватите позицију да није европски стандард да само један народ буде у инфериорној политичкој позицији у Парламентарној скупштини БиХ. Изједначите ту позицију и имате наш глас, рекао је Мартин Рагуж. Даље је елаборирао поједина рјешења у Амандманима, износећи своје мишљење да нису добра и наводећи да су институције БиХ овисне по четвороструком принципу, и опет овисне када се отвара "пакет" Парламента, гдје Дом народа губи своју досадашњу улогу – изводи се из Представничког дома и нема механизам да самостално штити витални национални интерес, него га води до Уставног суда, а знамо из досадашњег искуства шта се десило са законима који су се тицали виталног националног интереса.

Јозо Крижановић рекао је да се придружује мишљењима да је данашња расправа, а нада се и позитиван резултат расправе, најзначајнији политички догађај у Босни и Херцеговини послје Дејтонског мировног споразума. Међутим, у јавној расправи о Амандманима створила се лоша политичка клима за њихово усвајање, што је, прије свега, резултат злонамјерне интерпретације одређених рјешења, при чему се искривљује прави смисао и суштина уставних промјена. Рекао је да би био најсретнији да се данас разговара о новом уставу, о цјеловитијим промјенама, али, нажалост, недостаје политичка воља за то. Међутим, сретан је што је након 10 година од Дејтона, од мира у Босни и Херцеговини, постигнут критични политички консензус да се уопште разговара о уставним промјенама. Даље је говорио о припремама које су вођене за приступање уставним промјенама - округли столови и сл., те о преговорима у политичким странкама и политичкој атмосфери у Босни и Херцеговини. Нагласио је да Клуб посланика СДП-а није потпуно задовољан ни ширином ни дубином понуђених рјешења, али ће Амандмане подржати јер су свјесни да је ово почетак процеса промјена и јер су резултат једног стрпљивог политичког разговора. Додао је да вјерује да ћемо данас, као одговорни људи, ипак процијенити да је ово значајан тренутак за Босну и Херцеговину и да га морамо искористити како бисмо стварали легислативни институционални оквир за ефикасније и брже спровођење реформи које нас приближавају модерном свијету.

Душанка Мајкић на почетку је констатовала да су се из данашње расправе показале двије ствари: прва, да нам недостаје комуникација и, друга, недостаје нам повјерење. Мало када се на сједницама Дома овако разговарало о суштинским стварима, радије су се те важне ствари подвлачиле под тепих. Недостаје повјерење на свим нивоима – између народа који живе у Федерацији БиХ, између РС и Федерације, повјерење најразличитијих врста, и то је оно на чему ћемо морати много радити. Данас смо показали да су за сваку промјену у животу потребне двије стране, а у Босни и

Херцеговини чак и три. Никада не можемо само вољом једног дијела државе или једне политичке опције донијети пресудне одлуке које се тичу живота свих народа. Даље је говорила о доприносу међународне заједнице у овом процесу, рекавши да су нам учинили услугу коју треба поштовати – да међународна заједница није била укључена, тешко да бисмо дошли до Споразума, јер сваки клуб и сваки посланик унутар клуба има своју визију како би Устав требало да изгледа. Споразум политичких странака показао је да је велики дио босанскохерцеговачке политичке јавности спреман на компромис. У овој земљи морамо његовати дијалог и договор и бити свјесни да нико не може добити све, а да сви морају нешто жртвовати. Морамо сви размислити, политика је вјештина могућег. Зато ће, у складу са принципима рада њене странке, а и својом вољом, гласати за Амандмане на Устав БиХ.

Јелина Ђурковић рекла да ће као представник Партије демократског прогреса подржати Амандмане и да сматра да је обим промјена у складу са реалним могућностима садашњег политичког тренутка и мјере повјерења између политичких субјеката одлучивања. Да је повјерење било веће, вјероватно се промјене Устава не би дијелиле на прву и другу фазу. И данашња расправа је показала да још нема довољно искрености и повјерења. Зато сматра да је овај обим промјена примјерен управо овој мјери повјерења. Али ово је била прилика да чујемо једни друге, да чујемо и страхове и лимите других. Ја не кажем да смо их све отклонили или да смо стекли пуно повјерење, али ово је добар пут да идемо напријед и, наравно, градимо повјерење, рекла је на крају своје дискусије Јелина Ђурковић.

Мирсад Ћеман рекао је да су понуђени амандмани мање од онога што нама треба, мање од онога што и сам заговара, али ипак више од онога што тренутно имамо. Зато их вриједи подржати и он ће гласати за Амандмане. Овај искорак треба цијенити и зато жели да вјерује да је ово заиста тек први корак, а много тога што је речено у јавној расправи и у амандманима који нису имали потребну подршку у комисијској фази у другој фази ће озбиљно бити узето у разматрање. Зато, подржавајући Амандмане, апелује и на колеге посланике да их подрже.

Ружа Сопта рекла је да би вољела да данас расправљамо о новом уставу који је направљен по вољи ова три народа до оне границе док се те воље додирују, док се не стављају једна изнад друге. Несретна је што се данас расправља о амандманима на нешто што није устав, на нешто што нам је понуђено да буде устав док не донесемо свој. Лоше је тешко поправити. Поготово је изразила бојазан кад се нешто поправља амандманима, јер Хрвати имају горка искуства од Вашингтона, преко Дејтона, па и данашњих промјена Устава. Навела је и да мисли да је добро ово што је до сада урађено, да тај посао треба наставити, али да о ономе о чему се сукобљавамо треба наставити дискутовати и покушати све довести у нормалну позицију, договорити се о ономе што је испуштено у тачкама које су договорене за прву фазу и тада би се вјероватно обезбиједила подршка Амандманима.

Иво Лозанчић рекао је да је већина посланика на почетку мандата исказала одређеност за европски пут и приближавање евроатлантским интеграцијама. Очекивало се да ће приоритет бити уставне промјене, да ћемо измијенити Дејтонски устав који је превазиђен и који је вршио блокаду, из којег ћемо извести реформске законе и убрзати пут ка Европи. Нажалост, радило се обрнуто. Сви реформски закони усвојени су уз тешке компромисе и уз огромне напоре међународне заједнице. Нико данас не може рећи да није за уставне промјене, али исто тако не може рећи ни да је за уставне промјене кад почнемо правити споразум, па почнемо тако да се обезбиједи једнакост два ентитета, умјесто да нам буде основна једнакост три народа и да имамо укупну уставну структуру, да имамо функционалну и рационалну државу на територији читаве Босне и Херцеговине. Овим амандманима побољшава се функционалност државе, посебно у дијелу извршне власти. Нажалост, не можемо рећи оно основно – да имамо једнакост три народа, већ имамо једнакост два народа. У оваквом гласању подршка хрватских посланика је на неки начин доведена под знак питања и поставља се питање њихове потребе – у таквом гласању Хрвати немају могућност да не буду мајоризовани. Остаје отворено питање – ако би прошли овакви амандмани, како да у будућности законски пројекти који иду из Представничког дома дођу до Дома народа, те до Уставног суда и да се оцијени њихова уставност. Даље је елаборирао амандман који се односи на Парламентарну скупштину, те на крају изнио своје мишљење да нису потребне двије фазе, већ једна фаза уставних промјена, јер би онда и друга фаза била "козметичка" и опет не би довела државу у симетричан положај и не би регулисала средњи ниво власти и битне проблеме који доводе у неравноправност три народа.

Сенија Капетановић рекла је да не жели да говори као припадник ентитета нити њене политичке опције, већ да жели рећи да њено одређење произлази из жеље да сви Босанци и Херцеговци буду дио цивилизацијског корпуса који за себе не тражи, ни као појединац ни као група,

више права него што има његов сусјед, односно сваки држављанин наше државе. Ако је ово нормална жеља, онда је природно њој тежити и покушати је остварити. Сви знамо да то сада није тако, односно да механизми и државна инфраструктура за постизање овог циља нису постављени. Пошто је остваривање овог циља процес, вријеме је да ми створимо предуслове, а један од значајних предуслова је промјена Устава. Минималан капацитет државе била би могућност грађанског изјашњавања о промјенама, а не политичка надмудривања или чак неки други разлози који могу да се крију иза условљених гласања, што имамо сада и што и даље задржавамо као камен спотицања. Ово је потребно сада уградити. Та идеолошка ригидност и вјера у сопствене вриједности ентитета у данашњој подјели на ентитете, уз ову државну инфраструктуру, чини велики дио грађана Босне и Херцеговине врло несретним и стално их вуче у маргинализацију. Зато ће она гласати за промјене ако се усвоји амандман којим се укида ентитетско гласање.

Филип Андрић рекао је да не жели да понавља, већ да потврди оно што су навеле колеге из Клуба хрватског народа, али жели да каже шта је претходило уставним промјенама. Као резултат Дејтонског споразума услиједио је Дејтонски устав, који је организовао Босну и Херцеговину на врло чудан начин, гдје се три конститутивна народа организују кроз два ентитета. Такав споразум је потписан, али је чињеница да није добио демократски легитимитет. Сматра да то није рјешење за Босну и Херцеговину, него цијена која је у том трнутку морала бити плаћена ради заустављања крвопролића, са великом надом да ће се доћи у позицију кад ће се разговарати о будућности Босне и Херцеговине на нормалан начин, заснован на европским стандардима и демократским принципима. Након 10 година имамо резултат да етничко чишћење није анулирано повратком. У један ентитет вратило се мање од 5% Хрвата, а у другом ентитету, на врло неприципијелан начин, Хрвати се доводе у позицију националне мањине. Даље је рекао да се и овим уставним промјенама слиједи логика онога што се већ показало да није добро: не дирамо ентитете, задржавамо ентитетско гласање у Представничком дому и на такав начин доводимо државу у зависност од ентитета. Чињеница је да остају ентитети, један народ добија половину државе, други народ другу половину државе, гдје све одлуке може доносити аутономно, а зна се како трећи народ пролази у таквој ситуацији. На крају, нагласио је да нико нема право да да легитимитет оваквом уставу који хрватски народ ставља у позицију неравноправног народа у односу на друга два конститутивна народа у Босни и Херцеговини.

Тихомир Глигорић рекао је да је важно што први пут у Парламентарној скупштини мијењамо Устав по прописаној процедури, без радних група које је до сада именовао ОХР и сл. Први пут данас радимо онако како је речено у Уставу и тако и треба да се понашамо. Даље је рекао да би волио да се након ових промјена окренемо побољшању економије, рјешавању животних питања грађана, што значи развијању економске демократије. А економска демократија подразумијева јаку економију, нова радна мјеста – да грађани осјете бољи живот. У вези с амандманима које су поднијели он и Петар Кунић, а које је подржао предлагач уставних амандмана, рекао је да они не негирају ничије предлоге, већ само побољшавају предложена рјешења. Али мора се направити разлика између предлога, јер се неким предлаже укидање ентитетског гласања на нивоу Представничког дома, а мишљење Венецијанске комисије је и о томе врло јасно. Зато ја позвао посланике на постизање консензуса о понуђеним амандманима, који су у овом тренутку реалност.

Фатима Лехо рекла је да је први пут постигнут договор политичких лидера да се отвори процес доградње Устава БиХ. Први пут смо добили један заједнички документ који је показао да је политичка ситуација сазрела да промијенимо неке ствари које су превазиђене и које смо на одређен начин промијенили доношењем одређених закона, па треба да се дограде и уставом. Захваљујући се лидерима политичких странака због политичке зрелости и отворања процеса у Босни и Херцеговини – а што се у народу зове «договор кућу гради», казала је да је Босна и Херцеговина наша заједничка кућа. Данас имамо амандмане који су резултат политичког сазријевања и воље изнутра – и то је оно што охрабрује. Када су се договарали, сигурно су пошли од тога да је политика умијеће могућег. То значи да је у овом моменту сазрело ово што је понуђено и што омогућава наставак процеса укључивања Босне и Херцеговине у евроатлантске интеграције. Рекла је да је то други разлог што ће гласати за Амандмане, али и да жали што су Амандмани постали средство предизборне кампање, те што су неки замијенили политичке визије политичким илузијама.

Изет Хаџић рекао је да би волио да је било снаге да се Споразум о измјени Устава постигне уз већу подршку – барем 75% заступљености у Парламенту. Чини му се да је несретно или недовољно рјешење подршка шест потписа који у Дому имају укупно 22 посланика, рекао је Хаџић. Даље је рекао да је јако погођен порукама да, ако се ово не усвоји, нема ништа од уставних промјена до 2010.

године, рекавши да су грађани Босне и Херцеговине довољно кажњени дешавањима од 1992. до 1995. године. Не сматра да ово што је понуђено није напредак, али ће бити мукотрпан посао обезбиједити бржи пут Босне и Херцеговине ка евроатлантским интеграцијама. Зато је предложио закључке који би обавезали све актере да истрају у даљем процесу уставних промјена, те да се позове и администрација САД и Европске уније да у томе буду истрајни. Замолио је посланике да подрже закључке које је предложио и да буду истрајни у том процесу, нагласивши да мисли да грађани Босне и Херцеговине заслужују много више од оног што је Амандманима понуђено.

Мирсад Сиповић рекао је да ће се придружити свима који подржавају Амандмане са политичког аспекта, а да ће тежиште у својој дискусији ставити на правни аспект. Осврнуо се на ентитетско гласање, па је рекао да од тога не треба правити баук. Ентитетским гласањем се, практично, тражи да 2/3 посланика из ентитета не гласа против неке одлуке. То је у овако сложеној држави, са мултиетничким саставом од три конститутивна народа, сасвим логично. Па какав је то закон који не би прихватила три народа у овом парламенту, рекао је, уз остало, Мирсад Сиповић. Даље је говорио конкретно о појединим рјешењима и констатовао да је уз помоћ америчке администрације и Европске уније уграђено доста квалитетних рјешења и није тачно оно што неки говоре да је овдје све блокада. Навео је и да је учињен значајан искорак и у области заштите основних људских права. Захвалио се америчкој администрацији и амбасадору лично на напорима уложеним да нам помогну у овом процесу и олакшају пут ка Европској унији. Предложио је посланицима који су против да пажљиво анализирају предложена рјешења ставку по ставку, па ће се увјерити да она значе напредак за Босну и Херцеговину и тако одлучити да их подрже.

Милорад Живковић рекао је да је у дискусији о Амандманима данас изречено доста онога што стоји, али више онога што не стоји, те да мисли да је Босна и Херцеговина данас на испиту и пред међународном заједницом и пред грађанима – да ли ћемо данас показати да смо способни да донесемо Амандмане на Устав и да је Босна и Херцеговина земља способна да живи без туторства међународне заједнице и њеног активног присуства. Даље је рекао да се Устав може мијењати дио по дио. Рјешење које имплицира укидање ентитета дјелује нереално у средњорочној перспективи, те да у том смислу треба узети у обзир Мишљење Венецијанске комисије у односу на ентитете. Сигурно је да са овим промјенама Босна и Херцеговина добија, а Република Српска не губи.

Милош Јовановић рекао је на почетку дискусије да се, слушајући данашњу расправу, може закључити да посланици из Републике Српске могу бити презадовољни Предлогом амандмана. Али кад се погледа садашњи устав и оно што је предложено, јасно је да једино Република Српска чини уступке. Навео је да се Република Српска одрекла избора делегата у Дому народа из ентитета, избора члана Предсједништва БиХ из ентитета, велики број надлежности је пренијела на ниво Босне и Херцеговине, те дала сагласност за проширење Савјета министара БиХ. Значи, све су то уступци Републике Српске. Његова препорука будућим преговарачима који говоре о другој фази јесте да воде рачуна колико ће и да ли ће давати уступке. Нагласио је да је међународна заједница први пут рекла да неће наметати рјешења и да ће прихватити она рјешења која се договоре у Босни и Херцеговини, што је врјероватно разочарало многе, јер смо до сада имали искуства да све што неки зажеље, уз помоћ међународне заједнице, реализују, те додао и одређене конкретне примједбе на Амандмане.

Младен Поточник рекао је да ће гласати против Амандмана из два разлога. Први је да је он амандмане на Устав поднио прије више од четири мјесеца и више од четири пута су игнорисани на Уставно-правној комисији. Други разлог је што промјену Устава треба прије свега гледати са организационо-економског аспекта јер је то суштина сваког устава. Док год у Босни и Херцеговини будемо наступали са становишта Бошњака, Срба, Хвата или ентитета, нећемо направити ниједан корак напријед. Проблем ове земље је проблем људи и ми се не бавимо суштинским стварима, рекао је Младен Поточник.*

Осим наведених дискусија, током расправе било је доста реплика, у којима су учествовали: Златко Лагумџија, Ибрахим Ђедовић, Винко Зорић, Младен Поточник, Мирсад Сиповић, Љиљана Милићевић, Мехмед Жилић, Тихомир Глигорић, Душанка Мајкић, Селим Бешлагић, Бериз Белкић, Ружа Сопта, Азра Хаџиахметовић, Сеад Авдић, Петар Кунић, Филип Андрић, Милорад Живковић, Сенија Капетановић, Милош Јовановић, Нијаз Дураковић, Никола Шпирић и Мартин Рагуж.

Предсједавајући Мартин Рагуж закључио је расправу.

* Из наведених дискусија парафразирани су дијелови који се односе на уставне промјене, док наводи из реплика нису могли бити третираны јер би Записник био преширок (транскрипт је саставни дио Записника).

Никола Шпирић затражио је паузу, предложивши да се прије гласања обави консултација са клубовима, па да се послје Дом изјасни о принципима, не прејудирајући шта ће бити са амандманима.

Послје паузе Никола Шпирић објаснио је да је разлог за паузу био тражење рјешења, те да мисли да би Дом требало да се изјасни о принципима да бисмо ушли у другу фазу разматрања амандмана на Устав БиХ и да се онда гласа о сваком амандману појединачно.

Бериз Белкић рекао је да је очекивао да ће се о поднесеним амандманима на Амандмане на Устав БиХ изјаснити предлагач, али да тог изјашњења нема.

Елмир Јахић је, у име Клуба СДА, затражио паузу.

Послје дуже паузе Елмир Јахић рекао је да је разлог за паузу био да се обаве додатне консултације да би се разјаснила разлика између принципа за које треба гласати и амандмана, па је констатовано да се гласа одвојено.

У даљој расправи и репликама учествовали су: Никола Шпирић, Нијаз Дураковић, Винко Зорић, Шефик Џаферовић, Златко Лагумџија, Мартин Рагуж, Бериз Белкић, Петар Кунић, Сеад Авдић, Љиљана Милићевић, Милорад Живковић, Момчило Новаковић, Марија Перкановић, Тихомир Глигорић, Мирсад Сиповић, Јозо Крижановић, Елмир Јахић, Душанка Мајкић, предједавајући Предсједништва БиХ Сулејман Тихић и Младен Поточник.

Послје расправе Дом је усвојио предлог Елмира Јахића да се сједница прекине и настави 26. априла у 15 часова.

Овим је, у 02.00 часова, завршен први дио сједнице.

Сједница је наставила рад **26. априла** у 15.40 часова.

Предједавајући Дома Мартин Рагуж подсетио је да је сједница прекинута на захтјев Клуба посланика Странке демократске акције, па је упитао да ли ће се неко обратити у име Клуба или у име предлагача.

Шефик Џаферовић је, у име Клуба СДА, рекао да су прекид сједнице тражили због тога што сматрају да је ово историјска сједница и да се не смије упропастити прилика коју има Босна и Херцеговина. Нагласио је да смо и данас добили јасне поруке међународне заједнице, Америке и Европе, да – ако не буде ове, неће бити ни наредне фазе уставних промјена. Замолио је да из ове сале не изађемо док се не ријеши ово питање тако што ће Босна и Херцеговина добити амандмане на Устав, те позвао неодлучне посланике да размисле о свему и да се проба наћи рјешење.

Бериз Белкић рекао је да је схватио да је пауза требало да буде искоришћена да се покуша наћи компромис, односно покуша приближити рјешењу, али да из излагања Шефика Џаферовића није схватио да је уопште разговарано о покушају тражења рјешења, односно о одређењу према амандманима који су стављени у процедуру, а којим се тражи да се укине ентитетско гласање у Дому. Замолио је изјашњавање предлагача о том амандману.

Настављена је даља расправа, са доста реплика, у којој су учествовали: Шефик Џаферовић, Бериз Белкић, Ибрахим Ћедовић, Никола Шпирић, Златко Лагумџија, Мартин Рагуж, Мехмед Жилић, Тихомир Глигорић, Мирсад Ћеман, Изет Хаџић, Момчило Новаковић, Мирсад Сповић, Винко Зорић, Милорад Живковић, Ружа Сопта, Сеад Авдић, Фатима Лехо, Адем Хускић, Љиљана Милићевић, Нијаз Дураковић, Филип Андрић, Петар Кунић и Иво Лозанчић.

Закључујући расправу другог дана рада сједнице, предједавајући Мартин Рагуж рекао је да је Ибрахим Ћедовић предложио закључак који се подудара са предлогом Руже Сопте, па је позвао секретара Дома да предлог закључка прочита и протумачи његову усклађеност са Пословником.

Секретар Дома Бранка Тодоровић прочитала је предлог закључка Ибрахима Ћедовића, који гласи: «Сагледавајући ток расправе, важност Амандмана на Устав за будућност Босне и Херцеговине и чињеницу да се називу могућа рјешења којима ће се превазићи већина супротстављених ставова, а са циљем бољитка свих грађана и народа у Босни и Херцеговини – прекида се сједница закључком Дома и одгађа за 30 дана, да би предлагачи, са представницима свих политичких странака, уложили додатне напоре и понудили рјешења која ће бити прихватљива за Дом».

Секретар Дома подјетела је на одредбе Пословника, те навела да није могуће сједницу прекинути на тако дуг рок, а да се може, пошто се налазимо у првом читању, надлежној комисији дати нови рок да сачини нови извјештај.

Даље су краће дискутовали: Никола Шпирић, Шефик Џаферовић, Мартин Рагуж, Златко Лагумџија, Тихомир Глигорић, Нијаз Дураковић и Јозо Крижановић.

Предједавајући је затим позвао посланике да се припреме за изјашњавање о Амандманима на Устав БиХ.

Јозо Крижановић, у име Клуба посланика СДП-а, затражио је да се изјашњавање обави прозивком, с обзиром да се може десити да има проблема са електронским гласањем.

Предсједавајући је уважио захтјев и позвао секретара Дома да обави прозивку посланика ради гласања.

Гласајући прозивком ЗА Амандмане на Устав БиХ гласали су: Мирсад Теман, Шефик Џаферовић, Хазим Фелић, Изет Хаџић, Фатима Лехо, Наџида Млаћо, Мирсад Сиповић, Мубера Ушановић, Влатка Комшић, Селим Бешлагић, Златко Лагумџија, Јозо Крижановић, Мухамед Алтић, Ибрахим Ђедовић, Милош Јовановић, Љиљана Милићевић, Ненад Мишић, Момчило Новаковић, Марија Перкановић, Душанка Мајкић, Никола Шпирић, Милорад Живковић, Јелина Ђурковић, Петар Кунтић, Тихомир Глигорић и Елмир Јахић.

ПРОТИВ Амандмана гласали су: Мехмед Жилић, Бериз Белкић, Нијаз Дураковић, Азра Хаџиахметовић, Адем Хускић, Мехмед Суљкановић, Филип Андрић, Мартин Рагуж, Ружа Сопта, Винко Зорић, Сеад Авдић, Иво Лозанчић, Мухамед Морањкић, Младен Поточник, Мирко Благојевић и Сенија Капетановић.

На основу резултата гласања, предсједавајући Мартин Рагуж констатовао је да је ЗА Амандмане гласало 26, а ПРОТИВ 16 посланика, те да Амандмани на Устав БиХ нису усвојени јер нису добили двотрећинску већину у Представничком дому.

Предсједавајући је закључио 78. сједницу. Сједница је завршена у 22.50 часова.

Саставни дио Записника је транскрипт 78. сједнице Представничког дома.

СЕКРЕТАР
ПРЕДСТАВНИЧКОГ ДОМА
Бранка Тодоровић

ПРЕДСЈЕДАВАЈУЋИ
ПРЕДСТАВНИЧКОГ ДОМА
Мартин Рагуж